

Narrativa Espanyola del Segle XIX

Codi: 106361

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2504211 Llengua i Literatura Espanyoles	OT	3	1
2504211 Llengua i Literatura Espanyoles	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Montserrat Amores Garcia

Correu electrònic: montserrat.amores@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica i les obligatòries, haver adquirit les competències bàsiques, ha de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit.

En el cas d'expressió escrita, s'entén que l'estudiant redacta paràgrafs amb contingut ple. Es tindran en compte, òbviament, les faltes d'ortografia, la puntuació i l'estructura del discurs. Les faltes descomptaran 0,25 punts cadascuna. Quedarà directament suspesa una prova amb més de 10 faltes.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'estudiant ha d'explicitar convenientment, segons els usos de la documentació bibliogràfica, l'autoria de totes les cites i l'ús de materials aliens. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen, ocasionarà automàticament la qualificació de suspens (0).

Així mateix es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Objectius

"Textos de la prosa españolas modernos" és una assignatura oferida dins de la menció de Literatura espanyola que presenta l'estudi filològic i històric de l'evolució i el desenvolupament de la prosa durant el romanticisme i el realisme-naturalisme espanyol, atenent específicament a alguns subgèneres i autors seleccionats. En concret proporcionarà a l'estudiantat l'estudi, l'anàlisi i l'evolució de la novel·la espanyola des de la Revolució del 68 fins la crisi de Fi de segle. Durant les classes s'analitzen críticament quatre novel·les de Benito Pérez Galdós i Emilia Pardo Bazán, per tal que l'estudiant s'exerciti en l'anàlisi i comentari del gènere estudiat i es familiaritzi amb les tècniques i mètodes de crítica textual aplicats als textos filològics, així com l'aplicació de diverses metodologies de recerca en literatura espanyola.

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma i en equip a fi d'assolir els objectius planificats en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Elaborar argumentacions aplicables als àmbits de la literatura hispànica, de la teoria literària, de la llengua espanyola i la lingüística, i avaluar-ne la rellevància acadèmica.
- Fer servir la metodologia i els conceptes de l'anàlisi literària tenint en compte fonts i contextos.
- Identificar els períodes, tradicions, tendències, autors i obres més significatives de la literatura en llengua espanyola en el seu context historicosocial.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconèixer les principals teories, temes i gèneres de la literatura en els diferents països de parla hispànica.
- Utilitzar les eines digitals i les fonts documentals específiques per a la captació i l'organització d'informació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els trets de la narrativa espanyola del segle XIX.
2. Comentar un text tenint en compte les figures de pensament i d'expressió.
3. Contextualitzar històricament, socialment i ideològicament la producció literària de la narrativa espanyola del segle XIX.
4. Elaborar i presentar treballs acadèmics.
5. Elaborar resums o ressenyes de treballs acadèmics.
6. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic i en la transmissió dels seus coneixements.
7. Fer servir les eines digitals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb l'estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
8. Fer servir les fonts tradicionals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
9. Interpretar críticament la bibliografia.
10. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte el seu context històric i social.
11. Justificar les característiques dels textos i períodes literaris objecte d'estudi en diferents tipus d'escrits acadèmics (exàmens escrits, treballs acadèmics, resums i ressenyes).
12. Reconèixer els principis de la disciplina d'estudi i les seves fonts principals.
13. Utilitzar la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
14. Valorar, a través de l'anàlisi de produccions literàries, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

FIGURES FEMENINES A LA NARRATIVA DE BENITO PÉREZ GALDÓS I EMILIA PARDO BAZÁN

1. Realisme i naturalisme espanyol dins el context europeu.

2. *La Tribuna* d'Emilia Pardo Bazán. Obrerisme femení a la narrativa espanyola del segle XIX.

* Lectura obligatòria: Pardo Bazán, Emilia, *La Tribuna*

Ed. de Benito Varela Jácome, Madrid, Cátedra, 1989.

Ed. de Marisa Sotelo Vázquez, Madrid, Alianza, 2002.

3. *Tomento* de Benito Pérez Galdós. Estudi d'un temperament.

* Lectura obligatòria: Pérez Galdós, Benito, *Tormento*

Ed. de Teresa Barjau y Joaquim Parellada, Barcelona, Crítica (Clásicos y Modernos, 20), 2007.

Ed. de Teresa Barjau y Joaquim Parellada, Barcelona, Vicens Vives (Clásicos Hispánico, 29), 2010.

4. *Los Pazos de Ulloa* d'Emilia Pardo Bazán. Dones de províncies i dones rurals.

*Lectura obligatòria: Pardo Bazán, Emilia, *Los Pazos de Ulloa*.

Ed. de M^a de los Ángeles Ayala, Madrid, Cátedra (Letras Hispánicas, 425), 1997.

Ed. de Ermitas Penas, Barcelona, Crítica (Biblioteca Clásica, 111), 2000.

Ed. de Montserrat Amores, Teresa Barjau y Rebeca Martín, Vicens Vives (Clásicos Hispánicos, 35), 2015.

4. La crisi del model realista. *Tristana* i l'idealisme.

*Lectura obligatòria: Pérez Galdós, Benito, *Tristana*

Ed. de Montserrat Amores y Agustín Sánchez Aguilar, Barcelona, Vicens Vives (Aula de Literatura, 40), 2003.

Ed. de Isabel González y Gabriel Sevilla, Cátedra (Letras Hispánicas, 627), 2008.

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides. Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en seminaris i pràctiques dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió dels textos.
- Activitats supervisades. Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària.
- Activitats autònomes. Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.
- Activitats d'avaluació. L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals, seminaris i pràctiques	52,5	2,1	1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Tipus: Supervisades			
Tutories programades. Elaboració i presentació de treballs	19,5	0,78	2, 4, 5, 7, 8, 9, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Estudi i treball personal	75	3	1, 3, 6, 7, 8, 9, 12, 13

Avaluació

Per optar a l'aprovat és obligatori haver completat totes les lectures del curs.

L'avaluació de l'assignatura se sustentará en les activitats següents (s'indica entre claudàtors el pes específic de cadascuna d'elles a la nota final):

- 1) L'anotació filològica d'un fragment d'una de les novel·les estudiades [20%].
- 2) Una prova escrita a meitat del semestre sobre les dues primeres lectures del curs [30%]
- 3) Una prova escrita al final del semestre sobre les dues darreres lectures del curs [30%].
- 4) Un treball sobre algun dels temes relacionats amb el temari [20%] que facilitarà la professora al començament de curs.

Pel que fa a l'expressió escrita, l'estudiant/a haurà de redactar paràgrafs amb contingut ple, coherents i ben desenvolupats. Les faltes (d'ortografia, sintaxi, errors de puntuació, repeticions innecessàries, anglicismes, catalanismes, etc.) descomptaran 0,25 punts cadascuna. Amb més de deu faltes la prova tindrà la qualificació de suspens.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats a l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, en cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats a qualsevol suport. L'estudiant haurà d'explicitar convenientment, segons els usos de la documentació bibliogràfica, l'autoria de totes les cites i l'ús de materials aliens. L'eventual presentació de material no original sense indicar-ne adequadament l'origen comportarà automàticament la qualificació de suspens (0), sense possibilitat de recuperació. En cas que l'estudiant dugui a terme qualsevol tipus d'irregularitat (plagi, ús no indicat de la IA...) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació determinat, aquest serà qualificat amb 0, independentment del procés disciplinari que se'n pugui derivar. En cas que es verifiquin diverses irregularitats als actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

La revisió de les proves es farà en una entrevista prèviament convinguda amb el professor, que informará l'alumnat (Moodle) de la data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant podrà fer la recuperació del curs en cas de suspendre dues de les quatre proves i tenir una nota de conjunt mínima de 3,5. El resultat de les proves de recuperació substituiran la nota de les suspeses per calcular la nota final de l'assignatura.

Es considerarà "No avaluable" quan l'estudiant no faci fins a dues de les quatre proves o activitats. L'elaboració de dues activitats suposa la voluntat de l'estudiant de ser avaluat a l'assignatura.

Avaluació única

Per optar a l'aprobat és obligatori haver completat totes les lectures del curs. L'avaluació comprendrà el lliurament d'un exercici consistent a: l'anotació d'un fragment d'una de les novel·les estudiades al curs [20%]; una prova escrita sobre les dues primeres lectures del curs [30%]; una prova escrita sobre les dues darreres lectures del curs [30%]; un treball sobre algun dels temes relacionats amb el temari [20%] que facilitarà la professora al començament de curs.

S'aplica el mateix sistema de recuperació que per a l'avaluació continuada.

Per a la resta de consideracions sobre la correcció a l'expressió escrita, el plagi, la revisió de les proves i la qualificació de "No avaluable" s'aplicaran les normes de l'avaluació continuada.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercici d'anotació filològica	20	0	0	1, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 13, 14
Lliurament d'un treball acadèmic	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Primera prova escrita	30%	1,5	0,06	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Segona prova escrita	30%	1,5	0,06	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

Realisme i naturalisme. Literatura escrita per dones

La professora proporcionarà a l'alumnat una bibliografia específica. (articles, capítols de llibre, llibres, etc. per a cada bloc. La majoria d'aquests recursos es publicaran al Campus Virtual.

Aldaraca, B. (1992), *El ángel del hogar: Galdós y la ideología de la domesticidad en España*. traducción de Vivían Ramos, Madrid, Visor.

Alonso, Cecilio (2010), *Historia de la literatura española. 5: Hacia una literatura nacional. 1800-1900*, Barcelona, Crítica.

Arencibia, Yolanda, *Galdós. Una biografía*, Barcelona, Tusquets.

Armstrong, Nancy (1991), *Deseo y ficción doméstica. Una historia política de la novela*, Madrid, Ediciones Cátedra-Universitat de Valencia-Instituto de la Mujer.

Ayo, Álvaro A., *Conquistando la leyenda negra: imperio, fraternidad universal y el individuo moderno en Pardo Bazán y Blasco Ibáñez (1898-1914)*, New Jersey, Juan de la Cuesta.

Baquero Goyanes, M. (1986), *La novela naturalista española. Emilia Pardo Bazán*, Universidad de Murcia.

Blanco, Alda (2001), *Escritoras virtuosas: narradoras de la domesticidad en la España isabelina*, Granada, Universidad.

Burdiel, Isabel (2019), *Emilia Pardo Bazán*, Madrid, Taurus.

Burrow, John W. (2001), *La crisis de la razón. El pensamiento europeo, 1848-1914*, Barcelona, Crítica.

Clark, Linda L. (2008), *Women and Achievement in Nineteenth-Century Europe*, New York, Cambridge University Press.

- Casalduero, Joaquín (1970), *Vida y obra de Galdós (1843-1920)*, Madrid, Gredos.
- Caudet, Francisco (1995), *Galdós, Clarín. El Naturalismo en Francia y España*, Madrid, Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid.
- Caudet, Francisco, y J.M. Martínez Cachero (1993), *Pérez Galdós y Clarín*, Madrid, Júcar.
- Caudet, Francisco (2002), *El parto de la modernidad: la novela española de los siglos XIX y XX*, Madrid, Ediciones de la Torre.
- Clémessy, Nelly (1981), *Emilia Pardo Bazán como novelista*, Madrid, Fundación Universidad Española, 2 vols.
- Charle, Christophe (2000), *Los intelectuales en el siglo XIX. Precursores del pensamiento moderno*, Madrid, Siglo Veintiuno de España Editores.
- Chevrel, Yves (1982), *Le naturalisme*, Paris, PUF.
- Correa, Gustavo (1977), *Realidad, ficción y símbolo en Galdós*, Madrid, Gredos.
- Díaz Lage, Santiago (2020), *Escritores y lectores de un día para todos. Literaturas periódicas en la España del siglo XIX*, Zaragoza, Prensas de la Universidad de Zaragoza.
- Dorca, Toni (2002), *Volverás a la región. El cronotopo idílico en la novela española del siglo XIX*, Madrid, Iberoamericana.
- Dubois, Jacques (2000), *Les romanciers du réel. De Balzac à Simenon*, Paris, Éditions du Seuil.
- Faus, Pilar (2003), *Emilia Pardo Bazán. Su época, su vida, su obra*, Fundación Pedro Barrié de la Maza.
- Frau, Juan (2028), *Poética del folletín. La fórmula del relato inacabable*, Sevilla: Editorial Universidad de Sevilla.
- Fuentes, Víctor (2019), *Galdós, 100 años después, y en el presente. Ensayos actualizadores*, Madrid, Visor.
- Gilman, Stephen (1985), *Galdós y el arte de la novela europea, 1867-1887*, Madrid, Taurus.
- Gullón, Germán (1976), *El narrador en la novela del siglo XIX*, Madrid, Taurus, 1976
- Gullón, Germán (1983), *La novela como acto imaginativo*, Madrid, Taurus, 1983.
- Gullón, Germán (1990), *La novela del XIX: estudio sobre su evolución formal*, Ámsterdam-Atlanta, Rodopi, 1990.
- Gullón, Germán (1992), *La novela moderna en España (1885-1902)*, Madrid, Taurus, 1992.
- Jago, Catherine, Alda Blanco y Cristina Enríquez de Salamanca, (1998) *La mujer en los discursos de género. Texto y contextos en el siglo XIX*, Barcelona, Icaria-Antrazyt.
- Jiménez Asensio, Rafael (2023), *El legado de Galdós. Los mimbres de la política y su 'cuarto oscuro' en España*, Madrid: Catarata.
- Labanyi, Jo (2011), *Género y modernización en la novela realista española*, trad. de Jacqueline Cruz, Madrid, Cátedra, pp. 205-255.
- Lissorgues, Yvan, ed. (1988), *Realismo y naturalismo en España en la segunda mitad del siglo XIX*, Barcelona, Anthropos.
- Lissorgues, Yvan y Gonzalo Sobejano (1998), *Pensamiento y literatura en España en el siglo XIX. Idealismo, positivismo, espiritualismo*, Toulouse, Presses Universitaires du Mirail.

- López, Ignacio Javier (2014), *La novela ideológica (1875-1880). La literatura de ideas en la España de la Restauración*, Madrid, Ediciones de la Torre.
- López-Sanz, M. (1985), *Naturalismo y espiritualismo en la novelística de Galdós y Pardo Bazán*, Madrid, Pliegos.
- Mainer, José-Carlos (2012), *La escritura desatada. El mundo de las novelas*, Madrid, Temas de Hoy, 2000; ed. muy ampliada en Palencia, Menoscuarto.
- Martínez Arancón, Ana (2006), *La ciudadanía imaginada. Modelos de conducta cívica en la novela popular de la segunda mitad del siglo XIX*, Madrid, Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid.
- Mitterand, Henry (1986), *Zola et le naturalisme*, Paris, PUF, 1986.
- Montesinos, J.F. (1968, 1969, 1972), *Galdós I, II, III*, Madrid, Castalia.
- Nash, Mary (ed.) (2014), *Feminidades y masculinidades. Arquetipos y prácticas de género*, Madrid, Alianza editorial.
- Núñez Ruiz, D. (1975), *La mentalidad positiva en España: desarrollo y crisis*, Madrid, Tucur Ediciones.
- Oleza, Joan (1984), *La novela del XIX. Del parto a la crisis de una ideología*, Valencia, Ed. Bello, 1972; Barcelona, Laia.
- Ortiz Armengol (1995), Pedro, *Vida de Galdós*, Barcelona, Crítica.
- Pavel, Thomas (2005), *Representar la existencia. El pensamiento de la novela*, Barcelona, Crítica.
- Petit, Marie-Claire (1972), *Les personnages féminins dans les romans de Benito Pérez Galdós*, París, Les Belles Lettres.
- Ramos, María Dolores (coord.) (2014), *Tejedoras de ciudadanía. Culturas políticas, feminismos y luchas democráticas en España*, Málaga, Atenea. Estudios de Mujer, Universidad de Málaga.
- Ramos, María Dolores y Mª Teresa Vera (coords.) (2002), *Discursos, realidades, utopías. La construcción del sujeto femenino en los siglos XIX y XX*, Barcelona, Anthropos.
- Rogers, D., ed. (1973), *Benito Pérez Galdós*, Madrid, Taurus.
- Romero Tobar, Leonardo, coord. (1998), *Historia de la Literatura española. Siglo XIX (II)*, Madrid, Espasa.
- Román Gutiérrez, Isabel (1988), *Historia interna de la novela española del siglo XIX*, Sevilla, Alfar ediciones, 2 vols.
- Rubio Cremades, Enrique, ed. (2001), *Panorama crítico de la novela realista-naturalista española*, Madrid, Castalia.
- Sánchez Llama, Íñigo (2000), *Galería de escritoras isabelinas. La prensa periódica entre 1833 y 1895*, Madrid, Ediciones Cátedra-Universitat de València-Instituto de la Mujer.
- Scanlon, Geraldine M. (1986), *La polémica feminista en la España contemporánea (1868-1974)*, Madrid, Akal.
- Smith, Alan E. (2005), *Galdós y la imaginación mitológica*, Madrid, Cátedra.
- Sotelo Vázquez, Ignacio (2002), *El Naturalismo en España: crítica y novela*, Salamanca, Ediciones Almar.
- Varela Olea, Mª Ángeles (ed.) (2021), *Galdós. Cien años de actualidad*, Berlin, Peter Lang.

White, Sarah L., "Liberty, Honor, Order: Gender and Political Discourse in Nineteenth-Century Spain", en Victoria Lorée Enders y Pamela Beth Radcliff, *Constructing Spanish Womenhood*, State University of New York Press, 1999, pp. 233-258.

Zavala, Iris.M. (coord.) (1982), *Romanticismo y Realismo, volumen V de Historia y Crítica de la Literatura Española*, Barcelona, Crítica.

Zavala, Iris M., coord. (1994), *Romanticismo y Realismo, suplemento al volumen V de Historia y Crítica de la Literatura española*, Barcelona, Crítica.

Zubiaurre, María Teresa (2000), *El espacio en la novela realista. Paisajes, miniaturas, perspectivas*, México, FCE.

Programari

Moodle, Teams